

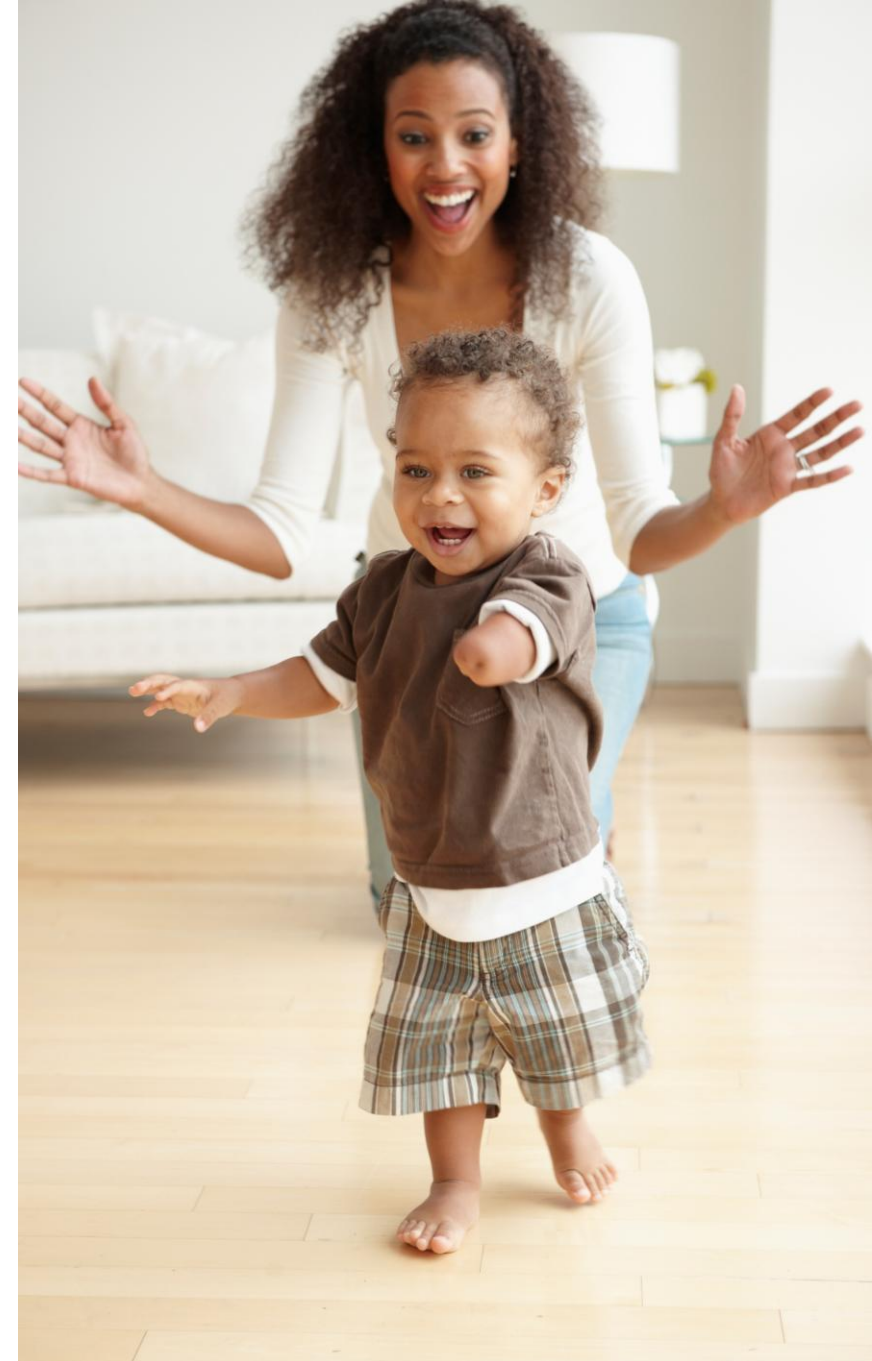
Samtal med föräldrar om ekonomiska problem – en undersökning bland familjecentraler

RK-dagarna 3 sept 2025

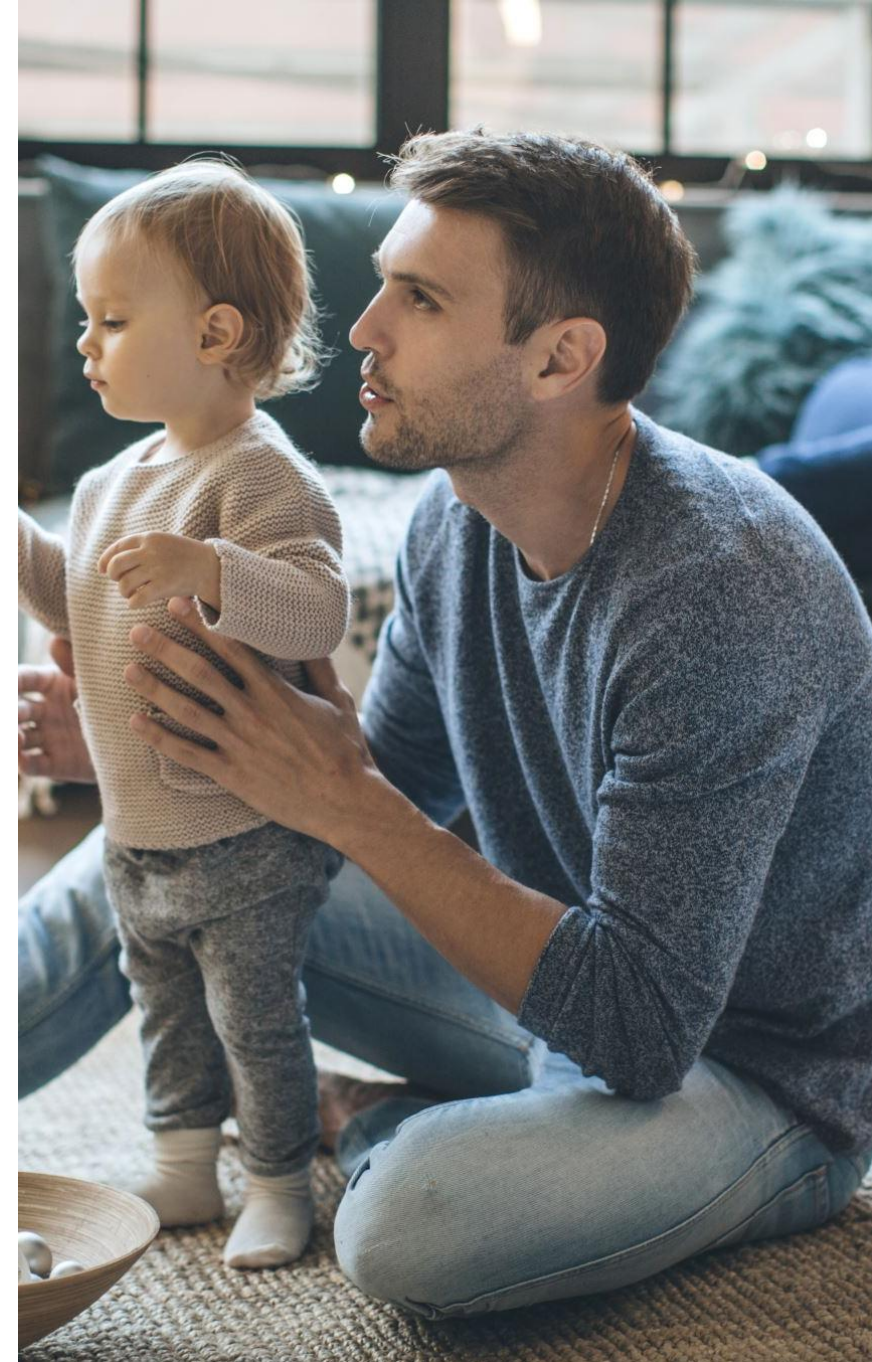
Agenda

- Resultatredovisning enkät familjecentral
- Gruppdiskussion
- Nästa steg ...

Varför enkäten/målgruppen?

- Undersöka i vilken omfattning privatekonomi förekommer i samtal med föräldrar och i vilken omfattning oro uttrycks,
- Undersöka i vilken omfattning aktörerna på familjecentraler känner till och hänvisar föräldrar vidare till kommunal budget- och skuldrådgivning,
- Vilket behov av stöd personal på familjecentraler har för att bättre kunna hjälpa föräldrar att få ordning på sin ekonomiska situation.

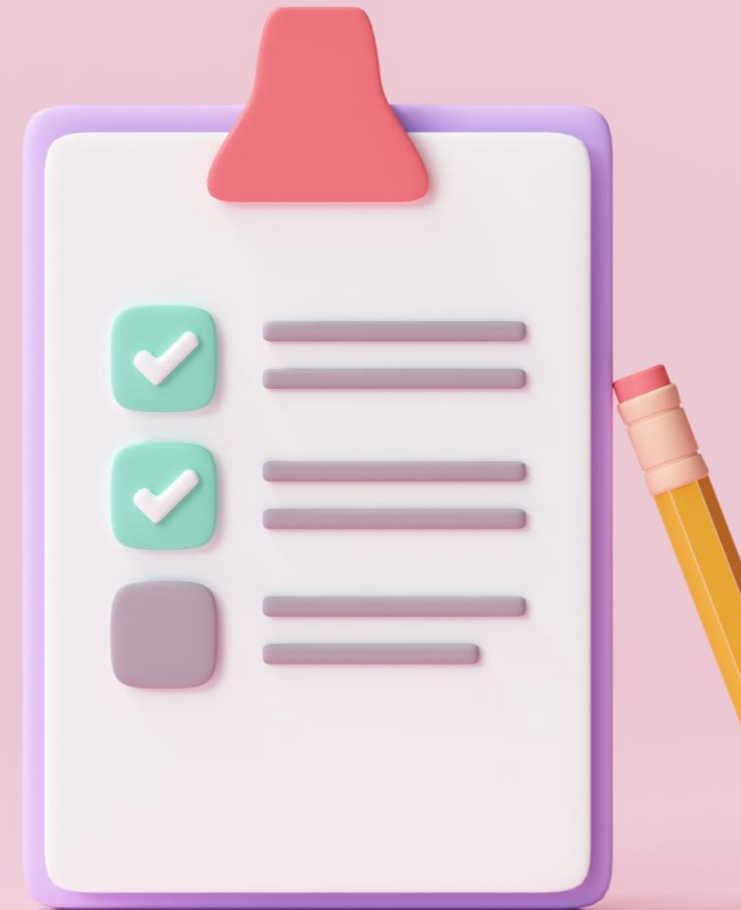
Målsättning

- Vårt stöd till familjecentraler bidrar till att föräldrar som behöver hjälp att ordna upp sin ekonomi får det stöd de behöver.

Metod och datainsamling

- Period 7/4-25/4, 2025
- Öppen enkät som delades på ett webinar och via e-post
- 524 svar varav 356 yrkesverksamma på familjecentral

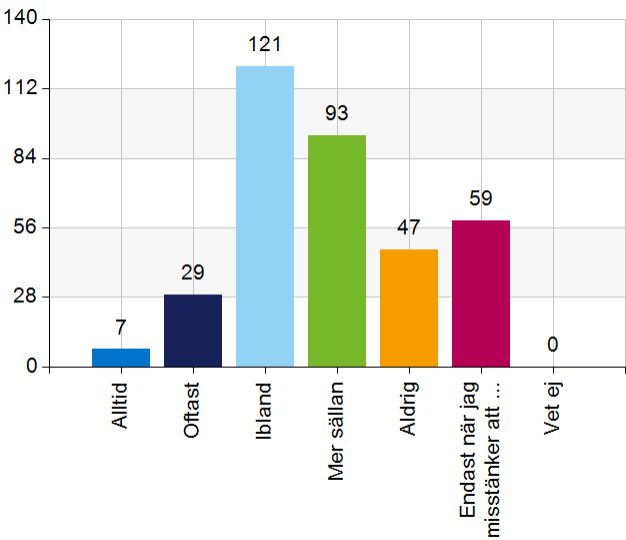
Familjecentralens övergripande och långsiktiga mål

- En god och jämlik hälsa hos blivande föräldrar, barn, föräldrar och andra viktiga vuxna runt barnet

Resultat

I vilken omfattning ställer du frågor om privatekonomi till föräldrar du möter?

Namn	Antal	%
Alltid	7	2
Oftast	29	8,1
Ibland	121	34
Mer sällan	93	26,1
Aldrig	47	13,2
Endast när jag misstänker att föräldrarna är ekonomiskt utsatta	59	16,6
Vet ej	0	0
Total	356	100

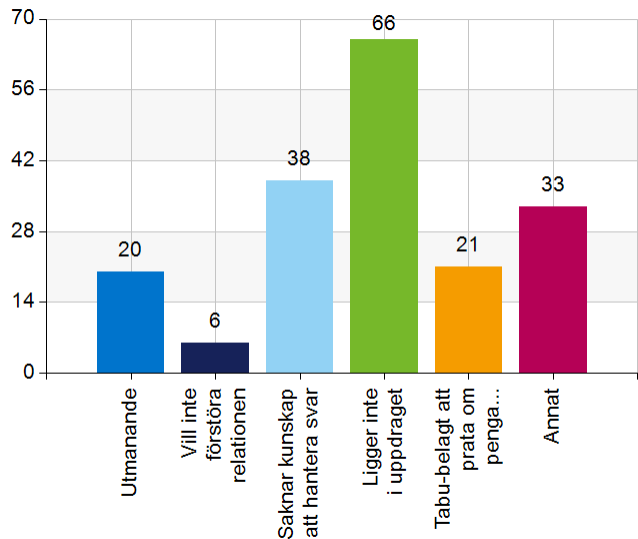

Urval av svar hos de som ställer frågor

- *De verkar uppskatta frågan och beskriver det som ett viktigt ämne att lyfta, så att man får bort tabun i att ha det tufft ekonomiskt. Speciellt under en tid som man också är föräldraledig och har ett bortfall ekonomiskt*
- *Det är en balansgång om hur privata frågor man vågar ställa och jag brukar ofta backa när jag märker att de svävar lite i sina svar och inte vill prata mer. Ingen har reagerat negativt, mer bara tystnat. Jag brukar då säga att - du vet att det finns hjälp att få....*
- *De flesta svarar att allt är bra. Mycket få föräldrar berättar att de har det tufft, de som gör det har det ofta mycket svårt och önskar hjälp.*

Vad är det som gör att du inte ställer frågor om privatekonomi? (fler svarsalternativ möjliga)

Namn	Antal	%
Utmanande	20	14,3
Vill inte förstöra relationen	6	4,3
Saknar kunskap att hantera svar	38	27,1
Ligger inte i uppdraget	66	47,1
Tabu-belagt att prata om pengar och ekonomi	21	15
Annat	33	23,6
Total	184	131,4

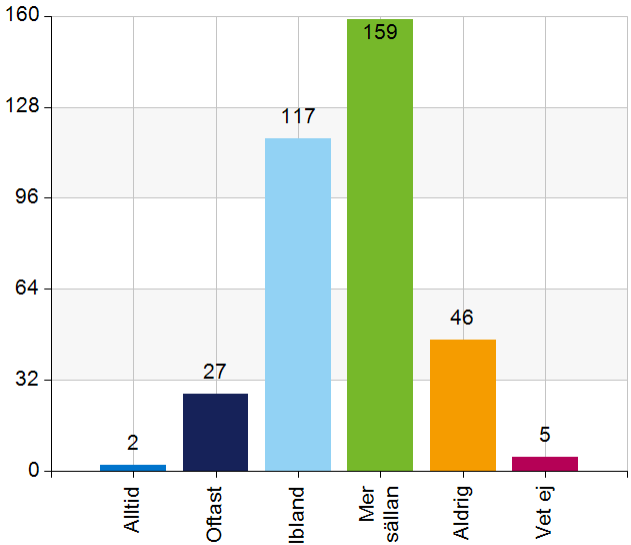
Annat	Ganska ny på arbetsplatsen och för att fråga om detta behöver man ha en relation.
	Ofta som frågan inte är relevant för det problem föräldern söker stöd kring
	Svårt med många familjer runtomkring att ta upp sådana frågor annat än generellt men vi bjuder in kommunens budget- och skuldrådgivare till tematräff då och då.
	Har sällan den typen av kontakt/nära samarbete med föräldrarna för att få den ingången i ett samtal
	Föräldrarna styr vad de vill prata om, inte så ofta det handlar om ekonomi

I vilken omfattning brukar föräldrar du möter på eget initiativ berätta att de känner oro för sin privatekonomi?

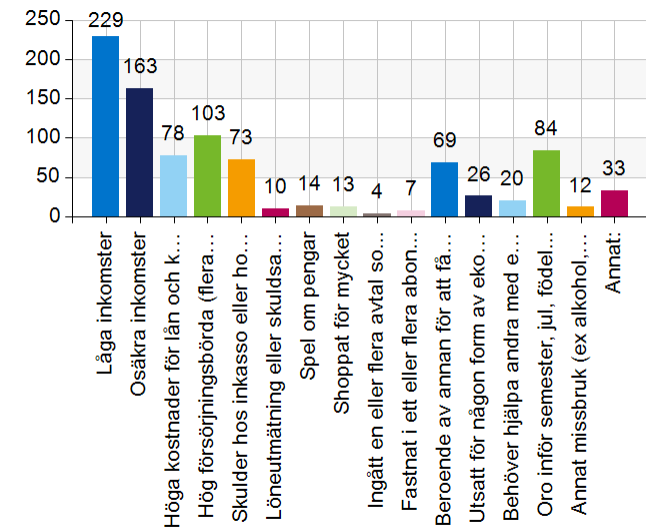
Namn	Antal	%
Alltid	2	0,6
Oftast	27	7,6
Ibland	117	32,9
Mer sällan	159	44,7
Aldrig	46	12,9
Vet ej	5	1,4
Total	356	100

Svarsfrekvens
100% (356/356)

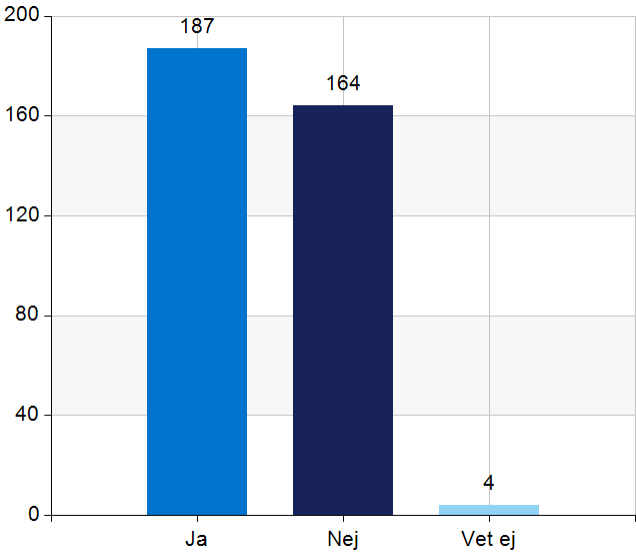
Vilka är dom främsta anledningarna till att de känner oro eller har problem med sin privatekonomi?

Namn	Antal	%
Låga inkomster	229	75,1
Osäkra inkomster	163	53,4
Höga kostnader för lån och krediter	78	25,6
Hög försörjningsbörda (flera barn i familjen)	103	33,8
Skulder hos inkasso eller hos Kronofogden	73	23,9
Löneutmätning eller skuldsanering genom Kronofogden	10	3,3
Spel om pengar	14	4,6
Shoppat för mycket	13	4,3
Ingått en eller flera avtal som de inte kommer ur	4	1,3
Fastnat i ett eller flera abonnemang	7	2,3
Beroende av annan för att få ekonomin att gå ihop	69	22,6
Utsatt för någon form av ekonomiskt våld	26	8,5
Behöver hjälpa andra med ekonomin	20	6,6
Oro inför semester, jul, födelsedagar och andra högtider	84	27,5
Annat missbruk (ex alkohol, droger, tobak)	12	3,9
Annat:	33	10,8
Total	938	307,5

Har du någon gång informerat och hänvisat personer till budget- och skuldrådgivning?

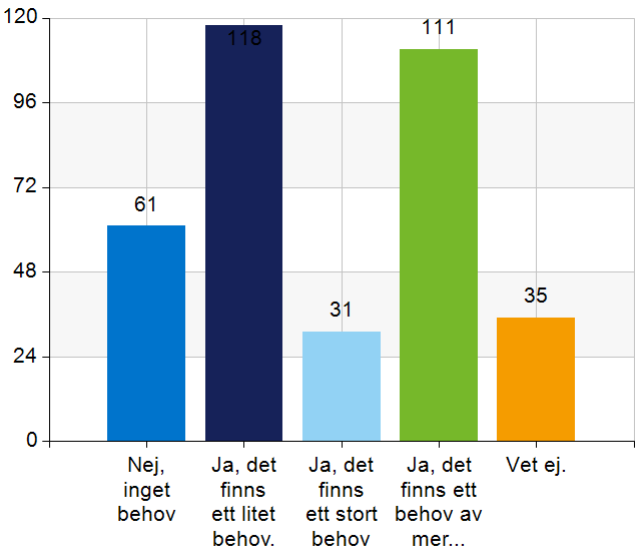
Namn	Antal	%
Ja	187	52,7
Nej	164	46,2
Vet ej	4	1,1
Total	355	100

Behov av stöd

Bedömer du att det finns ett behov inom din verksamhet att få ökad kunskap eller stöd för att själva kunna prata om ekonomi i era möten med föräldrar?

Namn	Antal	%
Nej, inget behov	61	17,1
Ja, det finns ett litet behov.	118	33,1
Ja, det finns ett stort behov	31	8,7
Ja, det finns ett behov av mer kunskap för att kunna bemöta och hänvisa rätt	111	31,2
Vet ej.	35	9,8
Total	356	100

Några citat under fritextsvaren

- *Jättebra info på webinariet. Vi kommer ha ett APT på familjecentralen där vi fortsätter prata om ämnet tillsammans. Vad kan vi göra för våra familjer på BVC och familjecentralen.*
- *Då det kan vara bra att uppmärksamma de familjer som har det tufft och ekonomiskt här på familjecentralen så kan det ju vara skönt att ha en god grund att stå på och lotsa rätt eller komma med bra information i mötet med föräldrarna.*
- *Jag tänker att det på familjecentralen som helhet finns ett litet behov. Framför allt behöver vi tänka mer på detta och kanske bjuda hit BUS rådgivarna på informationsmöte för familjerna.*
- *Viktigt att lära sig fråga och inte vara rädd för det*
- *Hur man kan lyfta det utan att vara för påträngande.*

Ökad kunskap och kompetens

- Utbildning i hur man pratar om ekonomi på ett tryggt och respektfullt sätt med föräldrar
- kunskap om vilket stöd som finns och hur man kan vägleda familjer rätt

Rutin för att lyfta ekonomiska frågor

- Rutin för att inkludera ekonomi i samtal, vilket flera anser borde utvecklas,
- konkreta verktyg som frågeställningar, diskussionsunderlag och informationsmaterial.

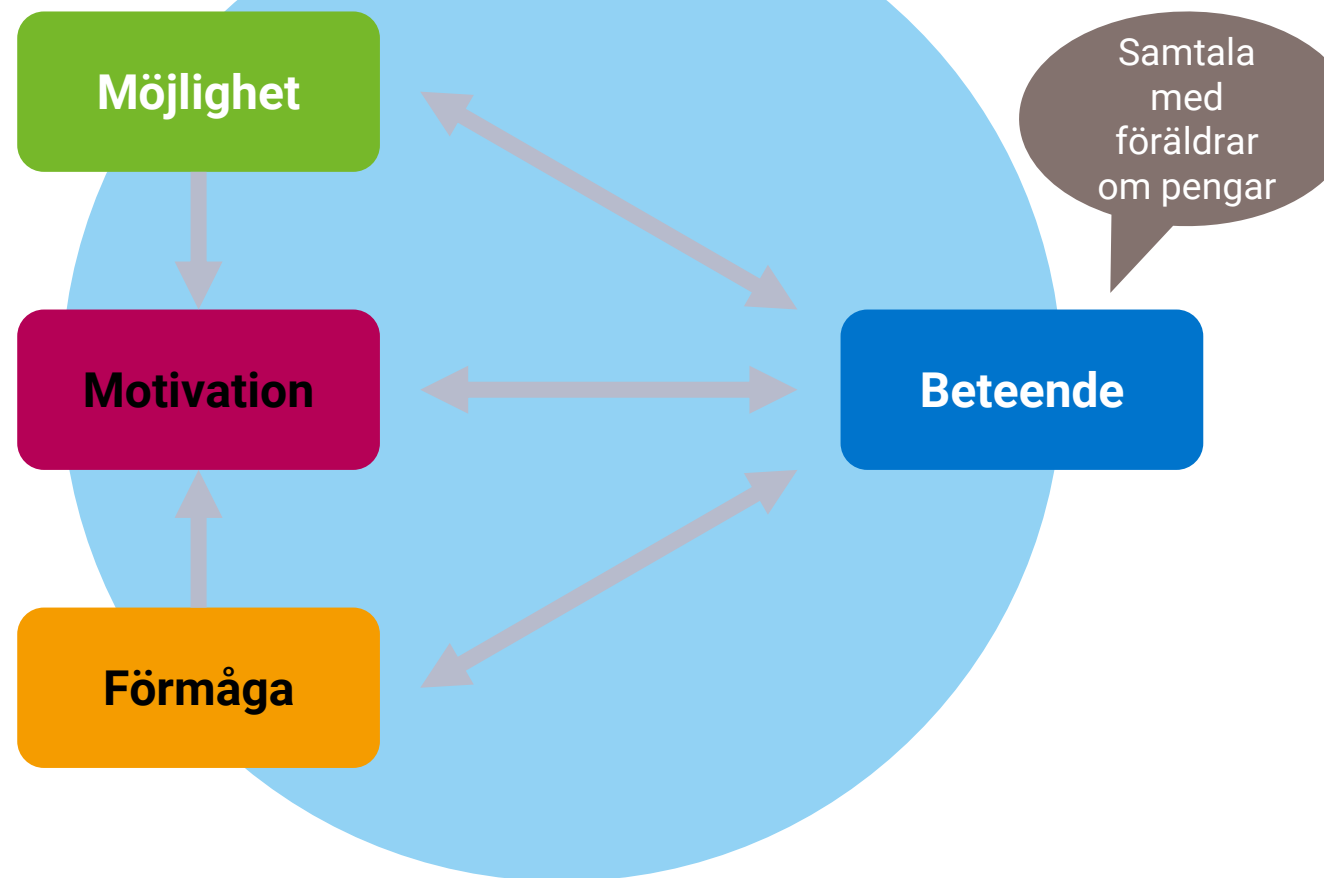
Gruppdiskussion

COM-B modellen

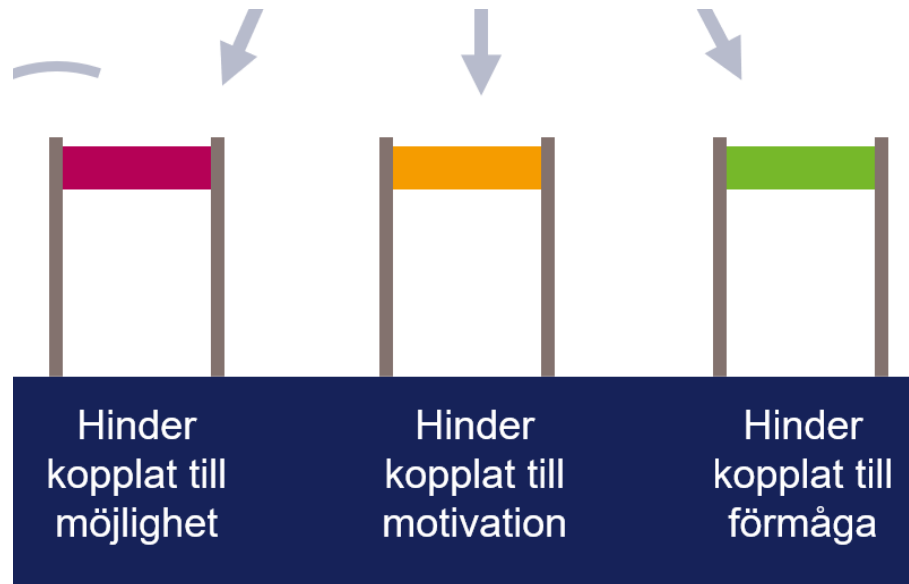
Externa faktorer som ligger utanför individen och som gör beteendet möjligt.

Processer i hjärnan som triggas beteende, både medvetna och automatiska beslut.

Interna faktorer som gör att hen har förmågan att bete sig på visst sätt. Detta inkluderar till exempel att ha nödvändig kunskap.

Frågor att diskutera

- Vilka av yrkeskategorierna på en familjecentral har **möjlighet** att samtala med föräldrar om privatekonomi?
 - Varför?
- Vad kan bidra till att **motivera** att prata privatekonomi med föräldrar?
- Hur kan **förmågan** (kunskapen) stärkas?

Nästa steg ...

Utbildning och stöd

- Samtalsguide
- Folder "Hur mår din ekonomi?"
- E-kurser
- Webbinarier
- Nyhetsbrev

Hur mår din
ekonomi?

Här finns tips på
vad du kan göra om
din ekonomi inte
mår så bra.

Hur mår din ekonomi?

Det kan hända att du någon gång i livet får problem med att betala dina räkningar. Att leva med ekonomisk stress är jobbigt och det påverkar ofta hälsan. Sök stöd i tid innan du hamnar i en ekonomisk situation som blir svår att hantera.

Testa dig själv!

Här kan du testa dig själv genom att ta ställning till några olika påståenden. Om några av dem stämmer in på din situation kan du ta hjälp av tipsen på nästa sida.

Jag känner mig ofta stressad över min privatekonomi och är rädd att pengarna inte ska räcka till mina utgifter.

Stämmer ☐ Stämmer inte ☐

Jag klarar vardagen genom att handla på avbetalning, kredit eller genom att låna pengar.

Stämmer ☐ Stämmer inte ☐

Jag har skulder som jag återkommande har svårt att betala av på.

Stämmer ☐ Stämmer inte ☐

Jag har dålig kunskap om vilka utgifter och räkningar jag bör prioritera om pengarna inte riktigt räcker till.

Stämmer ☐ Stämmer inte ☐

Jag har ingen att prata med när det gäller min ekonomiska situation.

Stämmer ☐ Stämmer inte ☐

Fem tips när ekonomin inte mår bra

1 Prioritera hyra, el och mat

Om pengarna inte räcker måste du prioritera. Hemförsäkring och medicin är andra viktiga utgifter.

2 Fundera över ditt bästa råd till dig själv

Vad kan du förändra för att din ekonomi ska bli bättre?

3 Kan du minska dina utgifter?

Gör en budget och få överblick över inkomster och utgifter. Information och verktyg som kan hjälpa dig hittar du på Konsumentverkets webbplats.

4 Ta kontakt med den du är skyldig pengar

Du kan kanske få en avbetalningsplan.

5 Ta hjälp!

Det är aldrig för sent att ta hjälp. Alla kommuner erbjuder budget- och skuldrådgivning som är kostnadsfri. Du kan också ta hjälp av någon annan som du litar på.

Berätta för barnen

Många vuxna vill skydda sina barn från oro och väljer därför att inte prata om ekonomiska svårigheter. Men barn är ofta mer uppmärksamma än vi tror och märker när något inte står rätt till. I sådana situationer är det vanligt att barn känner sig ensamma och tar på sig för mycket ansvar. Därför kan det vara bra att prata med barnen på ett lugnt och tryggt sätt. Förklara att det är du som vuxen som har hand om ekonomin.

Hur mår din ekonomi?

- Samtalsguide för att **våga prata pengar**. Du kan stötta genom att **se, lyssna** och **ge hopp**.

1 Inledning

Formulera en inledning som känns bra för dig. Exempelvis:

- Nu när allt har blivit mycket dyrare är det fler som mår dåligt på grund av ekonomiska bekymmer ...
- Jag träffar många som har problem med att få pengarna att räcka till ...

2 Fråga om ekonomin

Formulera en fråga som känns bra för dig. Exempelvis:

- Hur skulle du beskriva att din ekonomi mår idag?
- Hur upplever du att vardagen fungerar just nu, med tid, ork och ekonomi?
- Många vi möter tycker att det är tufft ekonomiskt ibland. Är det något du känner igen dig i?

Om personen uttrycker oro för sin ekonomi gå vidare till steg 3, 4 och 5.

3 Bekräfta

- Det är vanligt att må dåligt när man oroar sig över sin ekonomi ...
- Ekonomisk stress är jobbigt att leva med och påverkar ofta hälsan ...

4 Ge hopp

- Det går att hitta lösningar och det finns hjälp att få. Det är aldrig för sent att söka hjälp.
- Hur känner du för att ta hjälp av någon för att ordna upp din ekonomiska situation? Alla kommuner erbjuder budget- och skuldrådgivning.

5 Hänvisa

Kommunens budget- och skuldrådgivare. De ger kostnadsfri vägledning och har tystnadsplikt. Kontakta kommunen eller sök kontaktuppgifter via Konsumentverkets webbplats.

Tips! Erbjud personen att tillsammans kontakta budget- och skuldrådgivningen för tidsbokning.

Konsumentverket har stöd och information om privatekonomi på sin webbplats.

E-kurs – Lär dig mer om ekonomiska problem

1. Privatekonomi och problematisk skuldsättning

Du har gjort 7 av 7 sidor

> VISA INNEHÅLL

2. Vägen ut ur skuldproblem

Du har gjort 9 av 9 sidor

> VISA INNEHÅLL

3. Så här kan du stödja

Du har gjort 6 av 6 sidor

> VISA INNEHÅLL

4. Informationsmaterial

Du har gjort 7 av 7 sidor

Testa och utvärdera stödet

- Frågor och intresseanmälan senast den 30 sept till Maria.Lindstedt@konsumentverket.se
 - Telefon 054-19 40 74
- Testperiod 3 mån (start under oktober)
- Utvärdering – början av 2026

Konsument verket • KO

konsumentverket.se